

OSNOVNA ŠOLA GUSTAVA ŠILIHA LAPORJE

UPORABA LIČIL NA OŠ GUSTAVA ŠILIHA LAPORJE

Sociologija

Raziskovalna naloga

Avtorici: Ema Mesarič, 6. a

Gaja Ganzitti, 6. a

Mentorica: Špela Štefanič, prof.

Laporje, 2019

ZAHVALA

Zahvaljujeva se najini mentorici Špeli Štefanič, ki naju je usmerjala pri raziskovalni nalogi. Prav tako se zahvaljujeva učiteljici Albin Avsec za lektoriranje naloge. Zahvala gre tudi najinim staršem, ki so naju pri delu podpirali.

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	5
1 UVOD	6
2 TEORETIČNI DEL	7
2.1 Želja po lepoti	7
2.2 Zgodovina ličenja	7
2.2.1 Stari vek	7
2.2.2 Antična Grčija	7
2.2.3 Rimljanke	7
2.2.4 Srednji vek	7
2.2.5 Renesansa	8
2.2.6 Barok	8
2.2.7 19. stoletje	8
2.2.8 20. stoletje	8
2.2.9 Ličila v današnjem obdobju	8
3 RAZISKOVALNI DEL	10
3.1 Metodologija	10
3.1.1 Raziskovalne hipoteze	10
3.1.2 Raziskovalna metoda	10
3.1.3 Raziskovalni vzorec	10
3.2 Rezultati	11
4 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK	14
5 LITERATURA	15
6 PRILOGA	16

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število (f) in odstotki (f %) sodelujočih deklet v anketi glede na šolo.	10
Tabela 2: Število (f) in odstotki (f %) deklet, ki uporabljajo določeno ličilo.	11

KAZALO GRAFOV

Sliki 1 in 2: Ali te zanimajo ličila?	11
Sliki 3 in 4: Ali imaš najljubšo znamko ličil?	12
Sliki 5 in 6: Zakaj uporabljaš ličila?	12
Sliki 7 in 8: Se bolje počutiš naličena ali nenaličena?	13
Sliki 9 in 10: Ali uporabljaš YouTube kot pomoč pri ličenju?	13

POVZETEK

Za raziskovalno nalogo sva se odločili, ker opažava, da precej deklet na naši šoli že uporablja ličila, ki zanimajo tudi naju. Občasno jih uporabiva v prostem času, npr. senčilo za oči, šminko, lip glos, maskaro za trepalnice, barvico za oči, tonirano kremo. Ličila kupiva skupaj z mamo, uporabili pa smo jih tudi že v šoli, na prireditvi, seveda našim letom primerno.

Namen najine raziskovalne naloge je bil ugotoviti, v kolikšni meri dekleta 8. in 9. razreda na naši, vaški osnovni šoli uporabljajo ličila. Spraševali sva se, ali je podobno na mestni osnovni šoli, ali pa se morda tam dekleta bolj ličijo. Zanimalo naju je, kakšni so razlogi za uporabo ličil pri dekletih, ali jih morda uporabljajo zato, da bi ugajala drugim, predvsem fantom, katera ličila uporabljajo največ in ali imajo najljubšo znamko ličil.

Zanimalo naju je tudi, kako je bilo z ličenjem v preteklosti, kakšna ličila so uporabljali in ali so bila naravna in zato manj škodljiva.

Zastavili sva si tri hipoteze: večina deklet 8. in 9. razredov uporablja ličila, dekleta uporabljajo ličila, ker želijo ugajati drugim, predvsem fantom, dekleta na mestni šoli pogosteje uporabljajo ličila kot na vaški šoli. S pomočjo anketnega vprašalnika, ki so ga izpolnila dekleta 8. in 9. razreda naše, vaške šole, ter dekleta 8. in 9. razreda bližnje, mestne osnovne šole sva prvo hipotezo potrdili, drugo in tretjo pa ovrgli.

Najbolj sva bili presenečeni nad zavrnitvijo druge hipoteze, saj sva menili, da dekleta ličila uporabljajo predvsem zato, da bi ugajala fantom.

Ključne besede: ličila, ličenje, uporaba ličil, ugajanje

1 UVOD

V raziskovalni nalogi bova raziskovali, če in zakaj je ličenje dekletom pomembno. Raziskali bova, kako je bilo z uporabo ličil v preteklosti, ali so se precej razlikovala od današnjih, ali so ženske v preteklosti uporabljale le naravna ličila, ali so jih uporabljale, ker so želele biti lepe, ali so bili za to kakšni drugi razlogi.

Zanima naju tudi, kako je s tem danes. Ali obstaja razlika v uporabi ličil pri dekletih na šoli v vaškem in na šoli v mestnem okolju? Ali dekleta uporabljajo ličila, da so bolj zadovoljna s svojim videzom, ali zato, da ugajajo drugim, še posebej fantom?

Na vsa ta vprašanja želiva najti odgovore z najino raziskovalno nalogo.

V teoretičnem delu bova predstavili kratko zgodovino uporabe ličil. Zanima naju, ali so se v preteklosti ličila razlikovala od današnjih in ali so bila bolj naravna.

V raziskovalnem delu bova opravili raziskavo, s katero bova potrdili ali ovrgli zastavljene hipoteze:

1. Večina deklet 8. in 9. razredov uporablja ličila.
2. Dekleta uporabljajo ličila, ker želijo ugajati drugim, predvsem fantom.
3. Dekleta na mestni šoli pogosteje uporabljajo ličila kot na vaški šoli.

Raziskavo bova izvedli med 18 učenkami 8. in 9. razreda naše, vaške osnovne šole ter med 22 učenkami 8. in 9. razreda bližnje, mestne osnovne šole. Dobljene podatke bova predstavili v tabelah in grafih.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Želja po lepoti

Želja po lepoti je stara toliko, kot smo stari ljudje. Ličila so pripomočki, ki jih uporabimo, da z njimi poudarimo ali pa popravimo videz obraza. Ličenje se začne z željo po izraženi lepoti, utrditvi samozavesti in dobrem počutju. Namen ličenja je poudarjanje individualnih prednosti. Dekleta ob prehodu v puberteto iščejo svoj slog in sem spada tudi njihov način izražanja z ličili (Z ličenjem poudarimo naše unikatne prednosti, 21. 5. 2013).

2.2 Zgodovina ličenja

Od nekdanj je znano, da so ljudje na koži uporabljali številne barve in poslikave predvsem zato, da so se med seboj lažje sporazumevali. S tem so izražali lastno kulturo ali moč oz. identiteto, ki jih je v določenem okolju varovala pred navideznimi sovražniki (Gec, 2017, str. 18).

2.2.1 Stari vek

Že stari Egipčani so bili poznani kot veliki ljubitelji ličenja. Lepota je bila zanje zelo pomembna. Vključno z ličenjem so takrat začeli nastajati tudi pripomočki, ki so se uporabljali za izdelavo in nanos ličil ali za njihovo shranjevanje. Ličenje je imelo duhovni pomen in je bilo del religioznih obredov, saj so ljudje verjeli, da se naličeni lahko ubranijo zla. Tako moški kot ženske so z ličili zelo radi eksperimentirali – postala so del osebne urejenosti. Poudarek je bil na temnih in ostrih linijah na obrveh in okoli oči. Uporabljali so ličilo kohl, saj so verjeli, da jim oči zaščiti pred soncem, prahom in vetrom. Uporabljati so ga začeli že pri dojenčkih, saj so verjeli, da naj bi varoval pred žuželkami in očesnimi obolenji. Kohl je bilo neke vrste črtalo, ki je temeljilo na sestavinah, kot so svinčev sulfid, pepel in maščobe. Uporabljali so ga tudi kot maskaro za trepalnice. Sestavinam so primešali vosek, minerale, baker in mlete pečene mandljinje. Za obarvanje lic in ustnic so uporabljali suspenzijo rdeče glin v rdečem olju (Gec, 2017, str. 19).

2.2.2 Antična Grčija

Tukaj je bil poudarek bolj na zdravem načinu življenja in ne toliko na lepotičenju, zato je bil videz naraven. Ženske z neurejenim zunanjim videzom so v antičnih Atenah celo kaznovali. Obrvi so se po dolžini na korenu nosu spajale. Bile so temne v nasprotju s svetlo in nežno poltjo. Svetle pudre za obraz so pridobivali iz svinčevega karbonata (beli svinec). Ustnice so obarvali z rastlinskimi barvili iz različnih sadežev. Oči so senčili z zelenimi in modrimi odtenki, poudarili pa so jih s črnilom kohl, vendar ne v tako izrazito dolgih linijah kot Egipčani (Gec, 2017, str. 19).

2.2.3 Rimljanke

Stremele so po lepoti. Koža je morala biti na videz naravna, svetla in sijoča. Posvetlile so jo z izdelkom, ki so ga pripravile iz mešanice mleka oslic, kombiniranega s svinčevim oksidom in z dodatkom svinčevega karbonata ter glin. Izdelek so nanašale na obraz in roke. Obrvi so bile temne, vendar ne pretirano, veke pa obarvane z različnimi rastlinskimi izvlečki v zelenih in modrih odtenkih. Veke so obrobile s temno barvo, pridobljeno iz prahu popečenih mravelj. (Gec, 2017, str. 20)

2.2.4 Srednji vek

Tukaj so ličila nekoliko izgubila pomen, ker se je cerkev temu upirala in ker so ženske stremele po svetli koži. Uporabljali so kreme z belim pigmentom - svinčevim karbonatom. Za obarvanje ličnic so uporabljali prah žafrana, za ustnice pa so svinčevemu karbonatu dodajali rumenjaki, svinjsko mast, uprašeno sipino kost in kafro. Higiena v srednjem veku je bila slaba. Umazanijo so prekrivali s pudri in drugimi ličili, neprijeten vonj pa z močnimi parfumi (Gec, 2017, str. 20).

2.2.5 Renesansa

V tem obdobju se je pričela prodaja ekskluzivnih in dragih pudrov z veliko količino strupenih sestavin, ki so povzročale poškodbe kože in celo smrt. Obrvi so bile tanke in obarvane s sajami, ravno tako očesne veke, ličnice in ustnice pa so bile obarvane v živo rdečih barvnih odtenkih (Gec, 2017, str. 20).

2.2.6 Barok

Za to obdobje je bila značilna bleda polt ne le na obrazu, temveč tudi na rokah, vratu, prsih in dekolteju. Za senčenje obrvi so pričeli uporabljati črtala, za ličnice in ustnice pa živo rdečo barvo. Tudi v tem obdobju so bila ličila strupena in nevarna, zato so se ženske pred uporabo najraje posvetovale s slikarji, ki so bili v tem obdobju pravi kozmetični svetovalci (Gec, 2017, str. 20).

2.2.7 19. stoletje

V obdobju buržoazije so ličila uporabljale pretežno prostitutke, ostale ženske pa so ohranjale naraven videz. Še zmeraj je bila zaželena svetla polt. Pričel se je velik razvoj kozmetike. Ženske so uporabljale naravne sestavine – med, rumenjaki, ovseno kašo in cvetje. Za barvanje ustnic so uporabljale rdečo peso, za belino obraza in dekolteja pa rižev prah. Zanimivo je, da so si ženske nežno zbadale lica s posebej za to pripravljenimi iglami in kri nežno razmazale po licih. Tako so pridobile barvo na licih (Gec, 2017, str. 21).

2.2.8 20. stoletje

Še zmeraj je obstajala želja po svetli polti, ki so jo ustvarjali s posebnimi losjoni, ki so vsebovali limonin koncentrat. Ličila so začeli uporabljati v vseh družbenih slojih.

Leta 1930 so pričele nastajati prve kozmetične hiše. Max Factor je v tem obdobju izdelal prvi puder. Očesne veke so bile obarvane v svetlih odtenkih, obrvi pa so bile tanke in spuščene. Ustnice so oblikovali v obliki srčka. Pojavil se je poseben način ličenja oči – zadimljene oči, ki se uporablja še danes (Gec, 2017, str. 21).

Po drugi svetovni vojni se je pristop do uporabe ličil spremenil. Poudarjena je bila svetla polt, očesne veke pa so krasili topli odtenki roza barve in barve breskve. Črtalo je postalo obvezen pripomoček za oči, na ustnicah pa nežno rdeči in roza barvni odtenki.

V 50. letih je zaradi razvoja barvnega filma ličenje postalo komunikativno sredstvo. Rojevati so se pričeli centri za ustvarjanje lepote.

V 60. in 70. letih prejšnjega stoletja so se smernice ličenja ponovno spremenile. Nastale so umetne trepalnice, uporabljali so črtala ter intenzivno črno maskaro za močno poudarjene oči. Na ustnicah so pričeli uporabljati svetleče rdeče barvne odtenke šmink.

V 80. letih so z ličili videz še bolj poudarili. Za ličenje oči so uporabljali zelo svetleče in izrazito modre, zelene in vijolične barve, ustnice pa so poudarjali z živo rdečimi barvami šmink.

V 90. letih je zagorela polt postala simbol bogastva. Barvni odtenki so se spremenili v nežne, predvsem zemeljske barve (Gec, 2017, str. 22).

2.2.9 Ličila v današnjem obdobju

Danes je pristop do ličenja prilagojen potrebam posameznika. Ličenje postaja tehnološko vse bolj dovršeno in manj vpadljivo. Je diskretno, a vidno. Poudarek je na ustnicah ali očeh in ne na obojem hkrati. Na trg prihajajo vse bolj tehnološko dovršena ličila v privlačni embalaži, ki kupca vedno hitreje prepričajo. Starost uporabnikov ličil se na eni strani znižuje, na drugi pa zvišuje. Tudi ličenje najstnic pred odhodom v šolo je postalo danes nekaj povsem normalnega.

Ne glede na obdobje in različne pristope ličenja pa cilj ostaja enak – lepa in negovana ženska (Gec, 2017, str. 23).

3 RAZISKOVALNI DEL

3.1 Metodologija

3.1.1 Raziskovalne hipoteze

V raziskovalnem delu naloge bova preverjali naslednje hipoteze:

Hipoteza 1: Večina deklet 8. in 9. razredov uporablja ličila.

Hipoteza 2: Dekleta uporabljajo ličila, ker želijo ugajati drugim, predvsem fantom.

Hipoteza 3: Dekleta na mestni šoli pogosteje uporabljajo ličila kot na vaški šoli.

3.1.2 Raziskovalna metoda

Raziskovali sva s pomočjo anketnega vprašalnika, ki sva ga sestavili na osnovi zastavljenih hipotez. Anketni vprašalnik sva natisnili, rešile so ga učenke 8. in 9. razreda naše šole (OŠ Gustava Šiliha Laporje) ter učenke 8. in 9. razreda bližnje, mestne šole (OŠ Pohorskega odreda Slov. Bistrica).

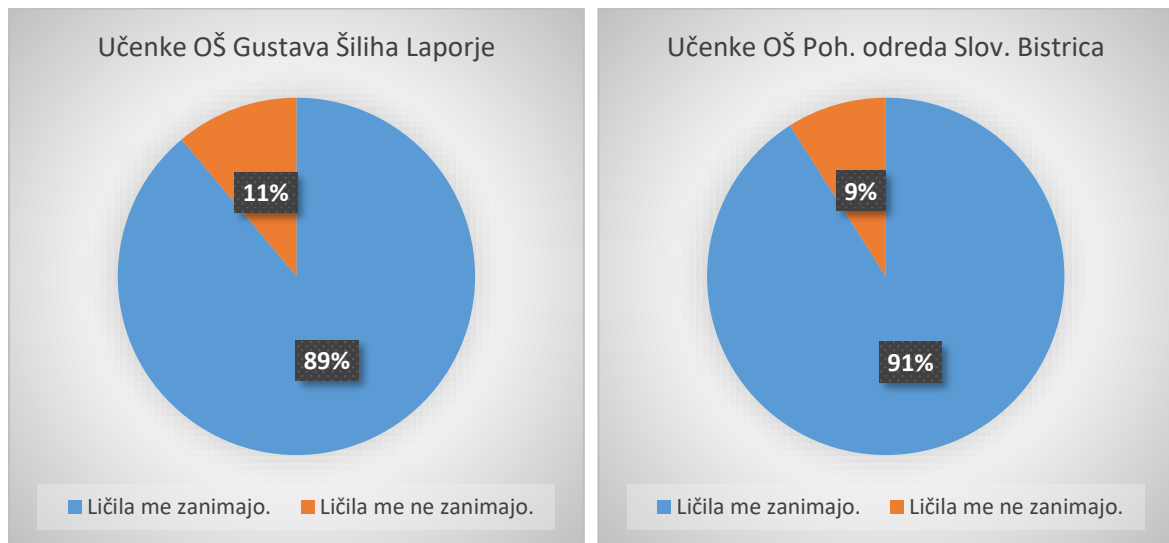
3.1.3 Raziskovalni vzorec

Tabela 1: Število (f) in odstotki (f %) sodelujočih deklet v anketi glede na šolo.

	Učenke OŠ Gustava Šiliha Laporje (vaška OŠ)		Učenke OŠ Pohorskega odreda Slov. Bistrica (mestna OŠ)	
	f	f %	f	f %
8. razred	7	39 %	13	59 %
9. razred	11	61 %	9	41 %
Skupaj	18	100 %	22	100 %

Iz tabele je razvidno, da je v anketi sodelovalo 18 učenk OŠ Gustava Šiliha Laporje (sedem iz 8. razreda in enajst iz 9. razreda) ter 22 učenk OŠ Pohorskega odreda Slov. Bistrica (trinajst iz 8. razreda in devet iz 9. razreda).

3.2 Rezultati

Sliki 1 in 2: Ali te zanimajo ličila?

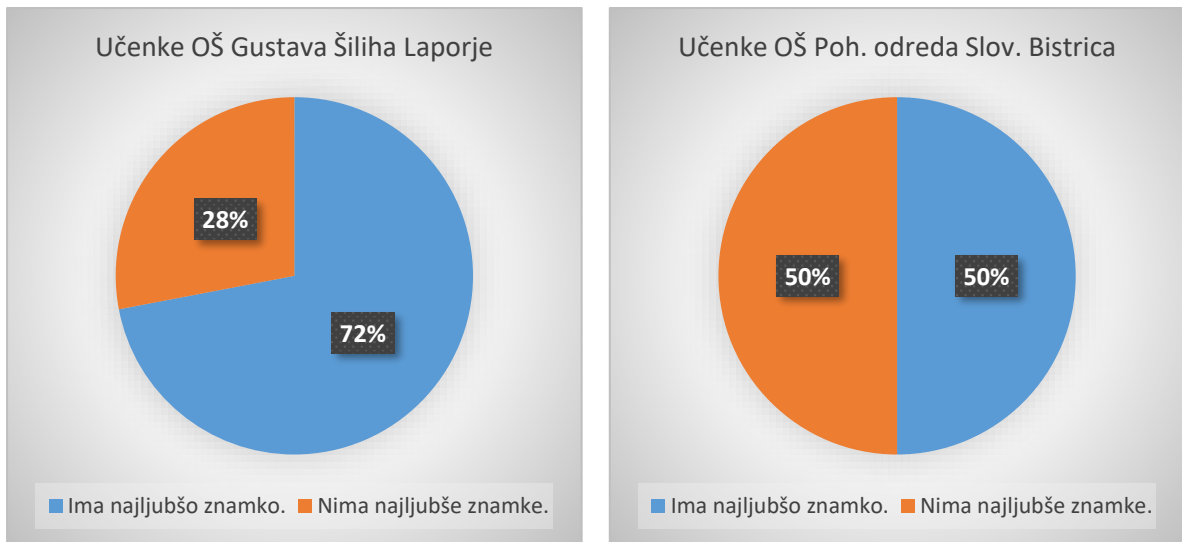
Iz slik 1 in 2 je razvidno, da na vaški šoli od 18 anketiranih deklet ličila zanimajo 16 deklet, kar pomeni 89 %, na mestni šoli pa od 22 anketiranih deklet ličila zanimajo 20 deklet, kar pomeni 91 %. Dekleta, ki jih ličila zanimajo, jih tudi uporabljajo.

Tabela 2: Število (f) in odstotki (f %) deklet, ki uporabljajo določeno ličilo.

	Učenke OŠ Gustava Šiliha Laporje		Učenke OŠ Pohorskega odreda Slov. Bistrica	
	f	f %	f	f %
maskara za trepalnice	16	100 %	14	70 %
puder	8	44 %	15	75 %
senčilo za oči	8	44 %	7	35 %
šminka	2	11 %	7	35 %
lip glos	2	11 %	11	55 %
barvica za oči	6	33 %	3	15 %

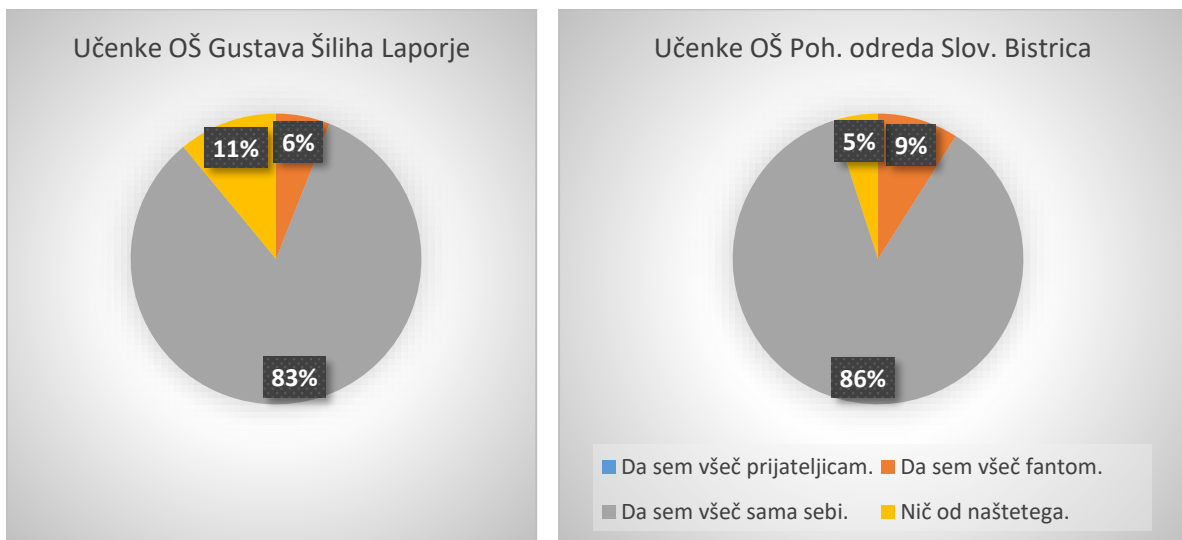
Iz tabele je razvidno, da na vaški šoli največ deklet uporablja maskaro za trepalnice – vseh 16 deklet, ki jih ličila zanimajo, najmanj deklet pa lip glos in šminko – 2 dekleti oz. 11 % vseh anketiranih deklet, ki jih ličila zanimajo.

Na mestni osnovni šoli največ deklet uporablja puder – 15 deklet oz. 75 % vseh deklet, ki jih ličila zanimajo, najmanj deklet pa barvico za oči – 3 učenke oz. 15 % vseh anketiranih deklet, ki jih ličila zanimajo.

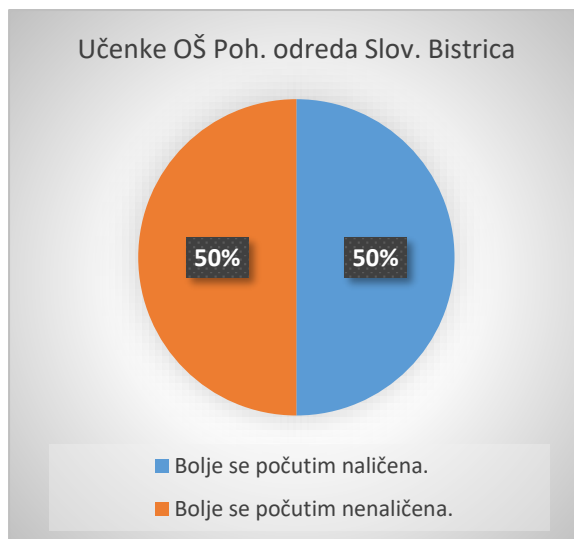
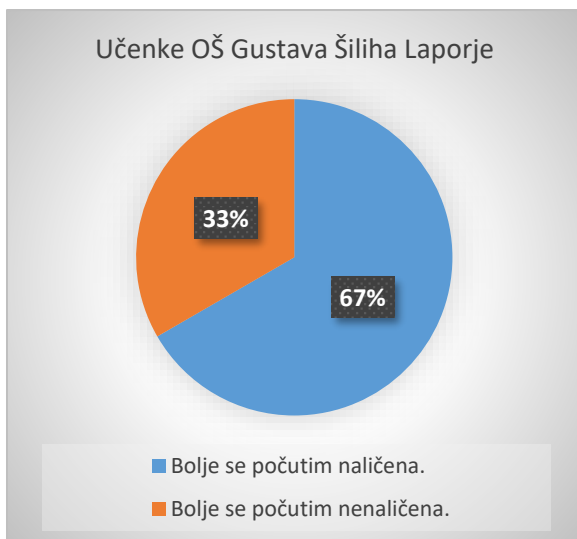
Sliki 3 in 4: Ali imaš najljubšo znamko ličil?

Iz slik 3 in 4 je razvidno, da ima najljubšo znamko ličil na vaški osnovni šoli 72 % anketiranih deklet, 28 % je nima, na mestni osnovni šoli pa je odstotek deklet, ki imajo oz. nimajo najljubše znamke, enak, in sicer 50 %.

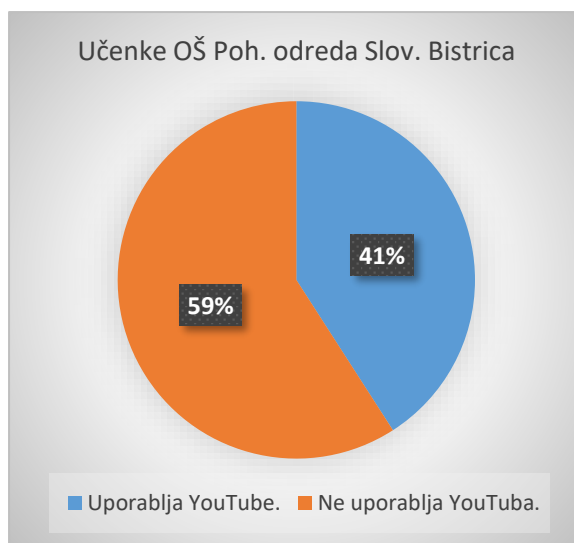
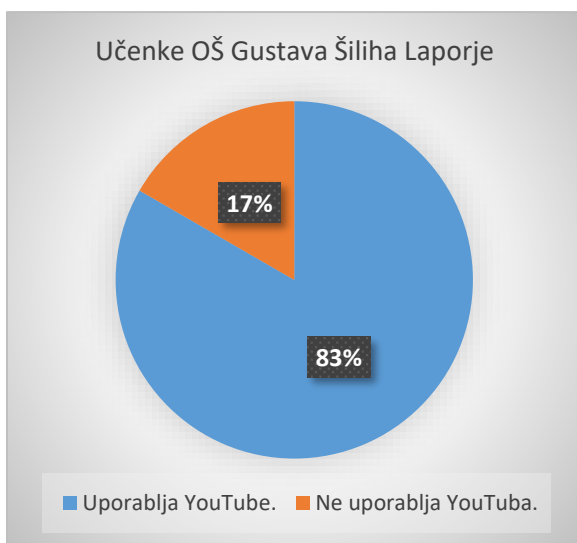
Sliki 5 in 6: Zakaj uporabljaš ličila?

Iz slik 5 in 6 je razvidno, da dekleta ličila uporabljajo predvsem zato, da so všeč sama sebi; takšnih je na vaški osnovni šoli 83 %, na mestni 86 %. Zelo majhen odstotek pa je deklet, ki ličila uporabljajo zato, da bi ugajala fantom; le-teh je na vaški osnovni šoli 6 %, na mestni pa 9 %.

Sliki 7 in 8: Se bolje počutiš naličena ali nenaličena?

Iz slik 7 in 8 razbereva, da je v primerjavi z mestno osnovno šolo na vaški osnovni šoli večji odstotek deklet, ki se bolje počutijo naličena – 67 %, medtem ko je na mestni osnovni šoli teh deklet 50 %.

Sliki 9 in 10: Ali uporabljaš YouTube kot pomoč pri ličenju?

Sliki 9 in 10 prikazujeta, da učenke na vaški osnovni šoli kot pomoč pri ličenju večkrat uporabljajo YouTube kot na mestni osnovni šoli. Na vaški osnovni šoli je takšnih deklet 83 %, na mestni pa le 41 %.

4 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

Prvo hipotezo, večina deklet 8. in 9. razredov uporablja ličila, sva potrdili, saj sva ugotovili, da se na naši, vaški osnovni šoli liči 16 deklet od 18 anketiranih, na mestni šoli pa 20 od 22 anketiranih deklet. Glede na to, da opažava, da precej deklet na naši šoli ličila že uporablja, naju tudi rezultat na mestni osnovni šoli ni presenetil.

Drugo hipotezo, dekleta uporabljajo ličila, ker želijo ugajati drugim, predvsem fantom, sva ovrgli. Bili sva presenečeni, saj sva bili mnenja, da se dekleta ličijo predvsem zato, da bi ugajala fantom. Ugotovili sva ravno nasprotno, in sicer da se največ deklet liči zato, da ugajajo sama sebi (83 % na naši, vaški ter 86 % na mestni osnovni šoli). Le eno izmed anketiranih deklet na naši ter dve na mestni osnovni šoli uporabljajo ličila zato, da ugajajo fantom.

Tretjo hipotezo, dekleta na mestni šoli pogosteje uporabljajo ličila kot na vaški šoli, sva ovrgli, saj sva ugotovili, da so ličila zanimiva tako dekletom naše, vaške kot dekletom mestne šole. Na naši šoli ličila uporablja 16 od 18 anketiranih deklet (89 %), na mestni osnovni šoli pa 20 od 22 anketiranih deklet (91 %).

Z anketnim vprašalnikom sva dobili vse potrebne podatke, zato meniva, da sva za najino raziskavo izbrali ustrezno raziskovalno metodo.

Ob prebiranju literature sva ugotovili, da so ljudje v preteklosti ličila najprej uporabljali zato, da so se med seboj lažje sporazumevali ter da bi jih varovala pred navideznimi sovražniki. Že stari Egipčani so bili ljubitelji ličenja, stari Grki pa so neurejene ženske celo kaznovali. Stare Rimljanke so veke obrobile s temno barvo, ki so jo pridobile iz prahu popečenih mravelj. V srednjem veku je bila higiena slaba, umazanijo so prekrivali s pudri in drugimi ličili, neprijeten vonj pa z močnimi parfumi. V času renesanse so ličila vsebovala veliko strupenih sestavin, ki so povzročale poškodbe kože in celo smrt. Tudi v baroku so bila ličila strupena in za uporabo nevarna, ženske so se pred uporabo posvetovale s slikarji, ki so bili v tem obdobju kozmetični svetovalci. V 19. stoletju se je pričel velik razvoj kozmetike. Za izdelavo so uporabljali naravne sestavine – med, rumenjaki, ovseno kašo, cvetje, rdečo peso, rižev prah. Ženske so si s posebnimi iglami zbadale lica in kri nežno razmazale po licih. Leta 1930 so pričele nastajati prve kozmetične hiše. Ne glede na obdobje in različne pristope pa je cilj ličenja še zmeraj en sam – lepota.

Ker sodi naša šola med manjše osnovne šole (na šoli nas je 168 učencev in je vsak razred le en), sva anketo lahko izvedli na manjšem vzorcu deklet. Bilo bi zanimivo, če bi izbrali večjo vaško osnovno šolo ali več le-teh ter naredili primerjavo z mestno osnovno šolo, da bi imeli na voljo večji vzorec anketiranih deklet. Bilo bi zanimivo izvedeti, ali bi bili rezultati podobni ali bi se razlikovali.

Ko sva raziskovalno nalogo končali, sva razmišljali, da bi lahko opravili intervju s katero od kozmetičark, ki bi povedala, kakšne so navade mladih deklet v zvezi z ličenjem. To bova prihranili za kakšno drugo priložnost.

5 LITERATURA

Gec, E. (2017). *Ličenje*. Ljubljana: Grafenauer založba d. o. o.

Gec, E. (2006). *Skrivnosti lepote*. Ljubljana: Samozaložba.

Z ličenjem poudarimo naše unikatne prednosti. (b. d.) Na regionalobala.si. Pridobljeno 12. februarja 2019 s <https://regionalobala.si/novica/z-licenjem-poudarimo-nase-unikatne-poteze>.

6 PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK

1. Obiskujem: (*obkroži*) **8. razred** **9. razred**

2. Ali te zanimajo ličila? (*obkroži*) **DA** **NE**

3. Katera ličila uporabljaš? (*obkroži; lahko obkrožiš več*)

**maskara za
trepalnice**

puder

**senčilo za
oči**

šminka

lip glos

**barvica za
oči**

4. Imaš najljubšo znamko ličil? Če imaš, katero? _____

5. Zakaj uporabljaš ličila? (*obkroži*)

**da sem všeč
prijateljicam**

**da sem všeč
fantom**

**da sem všeč
sama sebi**

drugo (*napiši*)

6. *Obkroži trditev, ki velja zate (a ali b) ter dopolni odgovor.*

a) Bolje se počutim, kadar sem nenaličena, ker _____

b) Bolje se počutim, kadar sem naličena, ker _____

7. Ali na YouTubu kdaj gledaš, kako se lahko dekleta naličijo? (*obkroži*) **DA** **NE**

Če si obkrožila DA, napiši naslov spletne strani _____